

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 2/2024
24.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добрила Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Александар Веселиновић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ а.д. Нови Сад, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1396/18 од 01.04.2019. године, у седници одржаној 24.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиље, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1396/18 од 01.04.2019. године тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 284/2018 од 16.04.2018. године у усвајајућем делу у односу на главно потраживање са каматом.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у изреци Основног суда у Новом Саду П1 284/2018 од 16.04.2018. године, тако што се обавезује тужени да тужиљи накнади парничне трошкове у износу од 147.779,37 динара са законском затезном каматом на износ од 87.240,00 динара од дана извршности па до исплате у року од 8 дана од дана пријема одлуке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиљи на име трошкова другостепеног и ревизијског поступка исплати износ од 96.898,95 динара у року од 8 дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 284/2018 од 16.04.2018. године, тужбени захтев је делимично усвојен и обавезан тужени да тужиљи исплати на име мање исплаћених зарада у 2011. и 2012. години, месечне износе са каматом како је то ближе наведено у овом ставу. Тужени је обавезан да тужиљи накнади парничне трошкове у износу од 87.240,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Захтев тужиље у делу којим је тражила законску затезну камату на досуђене трошкове парничног поступка почев од дана пресуђења до дана извршности је одбијен.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1396/18 од 01.04.2019. године, одбијена је жалба тужиле, а усвојена жалба туженог и преиначена првостепена пресуда у усвајајућем делу тако што је одбијен тужбени захтев ради исплате мање исплаћене зараде у 2011. години, за период од априла закључно до децембра те године и у 2012. години почев од јануара закључно са октобром те године, према појединачно захтеваним износима са затезном каматом од доспелости сваког месечног износа до исплате, а одбијен и захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка.

Врховни касациони суд је пресудом Рев2 2300/2019 од 20.05.2020. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1396/18 од 01.04.2019. године тако што је одбио као неосновану жалбу туженог, а пресуду Основног суда у Новом Саду П1 284/2018 од 16.04.2018. године потврдио. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова ревизијског поступка исплати 18.000,00 динара.

Одлуком Уставног суда Републике Србије Уж 9644/2020 од 26.12.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба Привредног друштва „НИС“ а.д. Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 2300/19 од 20.05.2020. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом 2., поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 2300/19 од 20.05.2020. године и одређено да Врховни суд донесе нову одлуку о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1396/18 од 01.04.2019. године.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог према уговору о раду од 01.06.2006. године и то до 31.10.2012. године, када је тужиљи радни однос престао на основу споразума закљученог са туженим уз исплату накнаде у износу од 2.272.470,00 динара, умањено за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог. Према споразуму тужени се обавезао да ће тужиљи исплати неисплаћене зараде, накнаде зарада и друга примања која је остварила до дана престанка радног односа. Споразумом су странке констатовале да је послодавац измирио све своје обавезе према запосленој која нема других, постојећих, условних или потенцијалних потраживања према послодавцу, да је споразум коначан и неопозив, да се не може раскинути једностраном изменом воље, те да је израз слободно изражених воља странака и потписан са пуном способношћу за расуђивање без принуде, претње, заблуде или било какве мане воље. У периоду од 01.11.2009. године до јануара 2013. године, тужени је доносио појединачне одлуке о утврђивању вредности коефицијената 1 основне зараде. Утврђивање цене рада за коефицијент 1 основне зараде по наведеним одлукама вршен је на основу кретања индекса трошкова живота и потрошачких цена. Према одредби члана 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године, који су закључили Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикат код послодавца и репрезентативни синдикат на нивоу Републике Србије и гране, прописано је да се тужени као послодавац обавезује да

одмах након преузимања „НИС“ а.д. изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини 15% у односу на месец који је претходио преузимању „НИС“ – а уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота и реалног раста у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења овог споразума од 17.06.2008. до 31.12.2012. године. Одредбом члана 10. Социјалног програма предвиђено је да се послодавац обавезује да обезбеди да се реална вредност зарада која је утврђена у члану 9. овог споразума не смањује. Послодавац се обавезао да ће запосленима сваке године по завршном рачуну исплаћивати зараду из добити – профита у висини од најмање 10% од исте остварене по годишњем обрачуну, а сразмерно учешћу њихових зарада у годишњем фонду. Преузимање „НИС“ а.д. Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. У спорном периоду тужени је тужиљи исплаћивао зараду у складу са уговором, односно анексима уговора о раду, одредбама колективног уговора и општим актима којима је уређена исплата зарада и других примања код туженог. Тужени је 21.05.2009. године донео Правилник о исплати премија запосленима у „НИС“ – у а.д. Нови Сад у коме је основним одредбама предвиђено да се Правилник уводи искључиво ради решавања питања везаних за награђивање запослених са циљем да се у краткорочној и дугорочној перспективи достигне повећање нивоа мотивације запослених за повећање успешности друштва и повећање нивоа личне успешности запослених. Правилник је ступио на снагу 01.05.2009. године, а њиме су утврђене 4 врсте мотивационог награђивања. По одлуци генералног директора туженог од 30.04.2009. године, тужени је свим запосленима сем менаџерима прве и друге групе исплатио једнократни додатак на априлску зараду у висини од 15% вредности основне зараде утврђене чланом 42. Колективног уговора за „НИС“ а.д. за наредни месец.

Тужиља у овој парници тврди да јој у спорном периоду није исплаћивана увећана зарада од 15% у складу са социјалним програмом „НИС“, те наведени износ и потражује. Неспорно је и да је тужиља у наведеном периоду по основу бонуса примила 155.996,00 динара што је више у односу на обрачунату увећану зараду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев основан јер је Социјални програм општи акт који се непосредно примењује и ствара права и обавезе, па је у складу са тим тужиљи и досудио наведени износ који јој није по том основу исплаћен.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев са образложењем да Социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорности запослених већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђивању права запослених за чијим радом је престала потреба и друге активности.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад,

који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужиља, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правни став Врховног суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе установљене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. За први месец пословања по потписивању социјалног програма тужени је наведену обавезу у целости испунио (април 2009 године), али не и за преостали период до истека времена важења Социјалног програма (закључно са децембром 2012.године).

Поступајући у складу са одлуком Уставног суда, Врховни суд је прихватио становиште да Социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни суд је оценио да Социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Стога је тужиља овлашћена да по основу закљученог Социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су јој њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из Социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по Социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Из тог разлога, основан је захтев тужиље за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма (09.05.2011. године – 31.12.2012. године).

Следом изнетог, тужиља има право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Зато је ревизијски суд преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу и на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Преиначено је и решење о парничним трошковима садржано у првостепеној пресуди, па је тужилци у смисли члана 165. став 2. и 163. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. став 1. поред трошкова досуђених првостепеном пресудом досуђен још износ од 60.539,37 динара и то: на име састава жалбе и ревизије по 12.000,00 динара, на име таксе на жалбу 12.179,79 динара и таксе на ревизију 24.359,58 динара.

Тужилци припадају и трошкови састава жалбе од 15.05.2018. године у износу од 18.000, 00 динара, за састав ревизије 18.000,00 динара, такса на ревизију 24.359,58 динара и такса на одлуку по ревизији 36.539,37 динара.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић